

Survivalkit directies SO 'Door de bomen het bos'

Na de paasvakantie gaan onze scholen waarschijnlijk nog niet open, speelplaatsen en klassen blijven leeg. We hebben de voorbije weken al het mogelijke gedaan om onze leerlingen te bereiken via allerlei kanalen.

En nu staan we voor een volgende uitdaging: de preteaching.

Als vertrekpunt nemen we de omschrijving zoals bedoeld door de overheid. Leerlingen nemen leerstof door ter voorbereiding van de heropstart later dit schooljaar. Ze kunnen deze leerstof al inoefenen en feedback krijgen. We kunnen ook opdrachten of 'testen' laten maken om te checken of leerlingen de nieuwe leerstof begrepen hebben.

De effectieve evaluatie gebeurt echter pas als de lessen heropstarten, omdat we alle leerlingen de kans willen geven om bij te benen. We organiseren dan een oefening/test om in te schatten hoever de leerlingen staan. Vervolgens

kunnen we gericht ondersteuning aanbieden. Op die manier valt geen enkele leerling uit de boot.

Leg de lat niet te hoog voor jezelf, de leraren en de leerlingen.

Lesgeven van thuis uit vraagt een andere aanpak. Bovendien zijn we dit niet gewoon. Geef daarom jezelf, de leraren en de leerlingen de tijd om hierin te groeien.

En wat na de heropstart?

Door de preteaching kunnen we volop inzetten op differentiatie:

- verdiepingsoefeningen voor de leerlingen die de nieuwe leerstof verworven hebben,
- nieuwe instructie en oefenmomenten voor de leerlingen die het nog moeilijk hebben met de nieuwe leerstof.

Stapsgewijs aan de slag

Stap 1: Inventariseer of de randvoorwaarden in orde zijn.....	3
ICT-voorzieningen.....	3
Leermiddelen	3
Deskundigheid leraren	3
Stap 2: Plan de preteaching	4
Planningsafspraken	4
Doelen preteaching.....	5
Format preteaching.....	5
Indienen van de opdrachten door leerlingen	8
Stap 3: Versterk Verbondenheid	9
Stap 4: Monitor de preteaching en stuur bij	9
Stap 5: Bereid de postcoronatijd voor	10

Stap 1:

Inventariseer of de randvoorwaarden in orde zijn

In deze stap heb je al maximaal geïnvesteerd.

ICT-voorzieningen

- Je hebt in kaart gebracht **wie toegang** heeft tot een PC en internet.
- Je hebt zicht op welke leerlingen momenteel **niet bereikt** worden en bent bezig deze leerlingen/ouders te contacteren via telefoon, sms, WhatsApp om hen maximaal bij het leerproces te betrekken.
- Je hebt de toegang tot **Free WiFi** gecommuniceerd.
- Je hebt alle devices **uitgeleend** aan de leerlingen.
- Je hebt ingetekend op de **gratis PC's** via POV.
- Je hebt een **OLC ingericht met begeleiding** en houdt hierbij rekening met de social distancing.

Leermiddelen

- Je hebt zicht op wie van de leerlingen **toegangsproblemen** heeft tot de oefenpakketten van de uitgeverijen: Diddit, Pelckmans, Scoodle, Polpo.
- Je hebt een systeem uitgewerkt voor het **ophalen van werkstukken, handboeken, ...** door leerlingen/ouders en houdt hierbij rekening met de social distancing.
- Je hebt een systeem uitgewerkt voor het **afhalen/ de thuislevering van werkpakketten op papier** als alternatief voor leerlingen die momenteel nog geen PC en geen toegang tot internet hebben.
- Je hebt voorzien in **heldere instructies voor ouders** om leerlingen te helpen bij de toegang tot de leermiddelen.

Deskundigheid leraren

- Je hebt zicht op de leraren die **niet voldoende digitale skills** hebben om aan de slag te kunnen met online lesgeven.
- Je hebt een taskforce '**ondersteuning online learning**' opgericht voor die leraren die momenteel problemen ervaren met online leren. Leraren kunnen aan hen hun vragen stellen. Ook de [POV-chat](#) is een mogelijke hulplijn.

Stap 2: Plan de preteaching

Planningsafspraken

Je stelt duidelijke planningsafspraken ter beschikking aan de leraren.

Hierbij vind je een voorbeeld gebaseerd op de planningsafspraken van PROVIL Lommel. Het spreekt voor zich dat planningsafspraken STEEDS **schooleigen** zijn.

In onderstaande planningsafspraken werd rekening gehouden met de inzichten uit onderzoek.

1. **Overlaad de leerlingen niet.**

Neem als norm maximum 4 uur per dag thuiswerk. Herleid dit voor de leerlingen B-stroom tot 2 uur.

2. **Keep it simple.**

Voorzie één opdracht per week voor AV/TV (al dan niet met deelopdrachten) en één opdracht per twee weken voor PV. We denken hierbij bv. aan het bekijken van een online demonstratie met enkele begeleidende vragen.

3. **Laat leraren niet vakoverschrijdend werken (met uitzondering van PAV, MAVO, ...).**

Dit is anders te verwarrend voor leerlingen.

4. **Voorzie duidelijke en eenduidige planningsafspraken.**

5. **Coördineer en controleer.**

Duid iemand van je team aan die de uitvoering van de planningsafspraken coördineert en controleert.

6. **Zorg ervoor dat alle opdrachten preteaching in de digitale agenda van de leerlingen komen.**

Dit is een praktijk die je nu al toepast.

7. **Communiceer de planningsafspraken klaar en duidelijk naar de ouders.**

We gaan uit van een maximum studiebelasting van 16 uur per week (dus de helft van een 32 uur week) voor de leerlingen 1e graad A-stroom, ASO, TSO en KSO. Voor de leerlingen van de 1e graad B-stroom en BSO kiezen we voor een maximum studiebelasting van 8 uur per week.

Voorbeeld van planningsafspraken

	AV/TV	PV	LO	totaal
A-stroom TSO/KSO	1 opdracht per week 15 tot 30 minuten per lesuur met een maximum van 14 uur over de vakken heen.	1 online demonstratie-opdracht per twee weken 1 praktijkopdracht van twee uur = totaal 4 uur over 14 dagen	5 bewegings-opdrachten per week	16 uur per week + bewegings-opdrachten
B-stroom BSO	1 opdracht per week 15 tot 30 minuten per lesuur met een maximum van 7 uur over de vakken heen	1 online demonstratie-opdracht per twee weken 1 opdracht praktijk van 1 uur = totaal 2 uur over 14 dagen	5 bewegings-opdrachten per week	8 uur per week + bewegings-opdrachten
ASO/KSO	1 opdracht per week 15 tot 30 minuten per lesuur met een maximum van 16 uur over de vakken heen.		5 bewegings-opdrachten per week	16 uur per week + bewegings-opdrachten

Doelen preteaching

- Je vraagt aan de vakgroep/leraar (indien geen vakgroep) om de **essentiële doelen** tot en met juni op te lijsten.
- Je vraagt aan de vakgroep/leraar (indien geen vakgroep) een **selectie van doelen** te maken die geschikt zijn om op afstand aan te bieden.

Format preteaching

- Je stelt online een **uniform format preteaching** ter beschikking als houvast voor leraren, leerlingen en ouders.
- Je vraagt aan de leraren om de **volledige les** in het format te verwerken zodat er nadien geen verrassingen zijn voor de leerlingen/ouders onder de vorm van extra oefeningen, extra chat-momenten, ...
- Je maakt afspraken hoe de formats op een **uniforme wijze ter beschikking worden gesteld** aan de leerlingen (bv. via Smartschool).

POV heeft een voor leerlingen herkenbaar OVUR-model uitgewerkt met tips gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. Dit kan een inspiratiebron zijn voor een schooleigen format.

DÉ AFSTANDSWANDELROUTE

6 STAPPEN NAAR EEN PRETEACHINGLES VIA OVUR

Oriënteren

- 1. TEASER, OPWARMER**
om leerlingen 'goesting' te doen krijgen, hun aandacht te trekken (filmpje, cartoon, ...).
- 2. DOELEN UITLEGGEN**
  - essentiële doelen (uit leerplan of vakfiche),
  - duidelijke doelen die lln./ouders kunnen inschatten,
  - goede doelen = evalueerbare doelen.

Doelen:

- zelf ingesproken filmpje
- ingesproken PowerPoint
- mail

Vorbereiden

- 3. INSTRUCTIEMOMENT**
  - behapbaar: leerlingen verwerken zonder jouw hulp,
  - veel structuur.

Instructie:

- tekst laten lezen
- (bestaand) filmpje laten kijken adhv vragen (activerend)
- podcast beluisteren
- ingesproken PowerPoint stapsgewijs opgebouwd (dia's via verschijnen)
- digitale krant

Uitvoeren

- 4. OPDRACHTEN**
Oefeningen via werkboek, bundel, platformen (Pelckmans, Scoodle, ...), eigen online oef. (Kahoot, Quizlet, ...).
  - beperk aantal oefeningen,
  - beperk te consulteren sites,
  - kijk na of links werken,
  - 'Keep It Simple' zodat elke leerling succeservaring heeft,
  - soepele deadlines.

Oefeningen:

- samen: aan elkaar vertellen via WhatsApp wat ze gelezen hebben,
- creatief: samenvatting via mindmap, screencast, infographic (www.canva.com),
- laat hen iets 'tekenen' op papier, iets creëren met de handen,
- (formatieve) toets via Google-formulier of inleveren taak/opdracht.

- 5. ONDERSTEUNEND**
CONTACTMOMENT voor inleveren taak/proeftoets

- vast moment voorzien in (digitale) schoolagenda,
- zet in op verbondenheid,
- geef ruimte voor vragen,
- geef feedback en feedforward,
- voorzie individuele afspraken voor kwetsbare jongeren.

Contactmoment:

- via chat Smartschool, Smartschool Live, Microsoft Teams, WhatsApp, Snapchat, ...
- max. bereik leerlingen en volgens richtlijnen van de school

Reflecteren

- 6. REFLECTEREN**
(Inhoudelijke) feedback geschreven of mondeling via leerlingengesprek (individueel, aantal leerlingen of klasgroep).

Ingevulde fiche als voorbeeld

Vak: ICT   Onderwerp: Mediawijsheid - Portretrecht

Klas: 1A/B   Eindterm: De leerlingen passen aangereikte regels van de digitale wereld toe.

De fiche is verstuurd op maandag 20/04 en de opdracht wordt afgesloten op donderdag 23/04.

Oriënteren - opwarmer.

Wat als een foto van jou door iemand anders online wordt gedeeld! Mag dat wel?

Oriënteren - wat leer je in deze les?

Neem je wel eens stiekem een foto van een vriend of vriendin? Verstuur je soms een grappige foto van een medeleerling via Snapchat? Vraag je daar toestemming voor? Nee? Dan heb je iets gedaan wat eigenlijk niet mag...

In deze les leer je wat wel en wat niet mag als jij foto's en filmpjes maakt of als iemand anders foto's en filmpjes van jou maakt.

Vorbereiden - instructiemoment: volg stapsgewijs hoe je de leerstof kan doornemen.

1. Lees de tekst in je werkboek op pg. 21

"Mag je foto's of filmpjes van mensen zomaar op internet zetten?"

2. Noteer voor jezelf het antwoord op onderstaande vraagjes.

- Mag je mensen op straat zomaar filmen?
- Mag je van je klasgenoot stiekem een foto nemen op school?
- Als je toestemming hebt om een foto te nemen van je vriendin, mag je die dan zomaar delen via SnapChat?

Uitvoeren - opdracht: neem de kans om het geleerde in te oefenen.

Maak de opdracht in je werkboek op pg. 22

Er zijn 10 verschillende situaties.

Lees aandachtig iedere situatie en noteer of er toestemming nodig is of niet.

Begrijp je een situatie niet of heb je andere vragen?

Open dan de [online padlet](#). Klik op het + teken en noteer je vraag.

Tijdens de Smartschool Live sessie bespreken we je vraag.

Uitvoeren - doe mee aan het contactmoment: we bespreken een uitgewerkt voorbeeld en je krijgt een antwoord op je vragen.

Op **woensdagvoormiddag 22/04 om 11u00** log je in op Smartschool en open je Smartschool Live.
Probeer erbij te zijn.

Tijdens de sessie leg ik de belangrijkste zaken nog eens kort uit en krijg je antwoord op je vragen.

Na de live sessie kan je de opdracht verder afwerken.

Maak met je smartphone een foto van de ingevulde opdracht op pg 22.

Plaats de foto in de uploadzone van Smartschool

Je moet voor **donderdag 23/04/2020 om 9u00 de foto opladen.**

Reflecteren: je krijgt inhoudelijke feedback.

Je ontvangt een Smartschoolbericht met de verbeter sleutel en een beoordeling van hoe jullie als klasgroep hebben gescoord op de opdracht.

Veel succes!

Indienen van de opdrachten door leerlingen

- Je maakt **uniforme afspraken** over de deadline voor het indienen van opdrachten.
- Je voorziet **voldoende tijd** voor het indienen van de opdrachten (dus niet de dag zelf).
- Je voorziet **enige soepelheid** omtrent deadlines als bescherming voor kwetsbare leerlingen (bv. leerlingen die thuis moeten meehelpen).
- Je kan **leerlingen die geen laptop/computer** (ter beschikking) hebben, de oplossingen laten fotograferen en doorsturen via hun smartphone. Er kan naar mogelijkheden worden gezocht om hen de opdrachten in papieren vorm aan te leveren.
- Je voorziet in afspraken over **het uploaden in Smartschool**.
- Je voorziet in afspraken over de **ondersteuning van leerlingen** bij opdrachten zoals via chat, Whatsapp, ...
- Je stimuleert leraren in het bieden van **extra ondersteuning en contact** met bepaalde (groepen) leerlingen. Niet elke leerling kan thuis dezelfde ondersteuning krijgen.

Stap 3: Versterk verbondenheid

- Je ondersteunt de verbondenheid door bv. **elke dag** om 9.00 uur een Smartschool-Live te voorzien met de klastitularis.
- Je koppelt de verbondenheid steeds vast aan **een opdracht in realtime** via Smartschool-Live.
- Je vraagt aan de leraren om **individuele momenten** te voorzien **voor leerlingen** die het moeilijk hebben met het verwerken van de leerstof.
- Je schakelt de leerlingbegeleiding in om **contact te onderhouden met alle leerlingen** en in het bijzonder de kwetsbare leerlingen.
- Je schakelt de leerlingbegeleiding of de titularissen in om de **ouders te bevragen** hoe de preteaching verloopt.
- Je beschikt over een stappenplan om **kwetsbare leerlingen te betrekken** die onder de radar blijven.

Stap 4: Monitor de preteaching en stuur bij

- Je houdt in de gaten **hoe het met iedereen gaat**. Lukt het leraren om onderwijs op afstand vorm te geven?
- Je beschikt over een systeem om de **participatie van leerlingen** te monitoren.
- Je spreekt regelmatig (online) **overlegmomenten** af met je team om hulpvragen en stress bij leraren te detecteren.
- Je vormt een **netwerk met directeurs** om van elkaar te leren in functie van eventueel bijsturen.

Stap 5:

Bereid de postcoronatijd voor

- Je vraagt om per vak de **minimumdoelen** te bepalen die nog moeten geven worden voor eind juni. Je vraagt om het overzicht van de leerplandoelen/eindtermen die naar volgend schooljaar verschuiven.
- Je vraagt om na te gaan:
  - welke competenties al bereikt zijn bij **de stages**,
  - welke competenties nog ingevuld moeten worden en waarvoor een oplossing moet uitgewerkt worden (dit geldt voor de minderheid van de leerlingen omdat het voor de meeste leerlingen mogelijk is om op basis van wat ze al presteerden, hun competenties te voorspellen).
- Je bereidt een plan van aanpak voor om **maximaal onderwijstijd** te voorzien, bv.:
  - schrappen van alle extra-muros activiteiten,
  - schrappen van alle examens van de niet-eindjaren om tot eind juni maximaal onderwijstijd vrij te maken voor de evaluatie op graadniveau (mogelijks deliberatie in juli?),
  - paasexamens niet inhalen om meer onderwijstijd vrij te maken.
- Je past **het schoolreglement onderdeel evaluatie aan** en brengt de ouders hiervan op de hoogte, bv.:
  - 1 examenperiode in de plaats van 2 of 3 examenperiodes,
  - wijzigen van wegingen,
  - voorzien van een graadsevaluatie.
- Je bereidt **een visie op deliberatie** voor: pragmatisch, fair, bij twijfel in het voordeel van de leerling.
- Je bereidt de **evaluatie van de GIP** voor, met bv. meer focus op het proces:
  - de leerling beschrijft wat hij nog zal doen,
  - als de leerling thuis kan verder werken maakt hij een verslag via foto's.